ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಇದು ಮೊದಲನೇ ಬಾರಿ ಬಂದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಲ್ಲ. ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ 3-4 ಸಾರಿ ಬಂದಿದೆ. ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕ ಇದೆ. ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರಿಗೆ ಅಗೌರವ ತೋರಿಸಿದ್ದೀರಾ ? ಯಾರು ಈ ಮನೆಯ ಗೌರವ ಘನತೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕೋ ಅಂತಹವರೇ ಈ ರೀತಿ ಪದೇಪದೇ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ತೊಂದರೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಅಗೌರವ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದೆಲ್ಲಾ ತಾವು ಹೇಳುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೌಸ್‌ಗೆ ಹೇಳಬೇಕೋ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೋ ಆವರೆ ಮಾಮೂಲು ಪ್ರಕಾರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ನಾವು ಏನು ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದೆವು ಎಂದರೆ ವೀಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳು ಬಂದವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಶನಿವಾರದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಚರ್ಚೆ ಬಂತು. ಶನಿವಾರ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಿದೆವು. ಅವರು ಈ ವಿಷಯ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಯಾರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ನೋಯಿಸದಂತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಏನು ತಿಳಿಸಿದರೋ ಅದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆವು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ಇದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಒತ್ತೊತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ವೇಳೆಯೊಳಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Budget Estimates for 1969-70—Demands for Grants

Demand Nos 10, 12 and 13

(19)—GENERAL ADMINISTRATION

Sri VEERENDRA PATIL (Chief Minister).—Sir, on the recommendation of the Governor, I beg to move :

> " That a sum not exceeding Rs. 4,48,45,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1970, in respect of 'General Administration'."

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

> " That a sum not exceeding Rs. 4,48,45,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1970, in respect of 'General Administration'."

Along with this demand, the other Demands Nos. 12 and 13 are deemed to have been moved and are open for discussion.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ.—ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಂಥ ನೋಟೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ 41A, 78A Expenditure connected with National emergency ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಇದೆ. ಈಪೊತ್ತಿನ ಬಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಒಮಿಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಯಾವುದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟ್ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಈಗ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತರಿಸಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಈಪೊತ್ತು ಡಿಮ್ಯಾಂಡುಗಳು 10, 12, 13, ಇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ.—ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಏನೆಂದರೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮೀಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್‌ನವರು 62-63, 64 ಈ ರೀತಿ ಈ ಹಿಂದಿನ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟಿವ್ ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್‌ಮೇಲೆ ಡಿಸ್ಕಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ 1969ನೇ ವರ್ಷದ್ದು ಅಂದರೆ ಯಾವುದು ಲೇಟೆಸ್ಟ್ ವರದಿ ಇದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ರಿಯಾಲೋಪವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅದರಮೇಲೆ ಆಲ್ಲಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಒಂದು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಯಾವುದು ಲೇಟೆಸ್ಟ್ ಇವೆಯೋ ಅದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು, ಹಳೆಯದನ್ನು ಮೂವ್ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಇದೆ. ಇದು ನನ್ನ ಕ್ರಿಯಾಲೋಪ.

Mr. SPEAKER.—I will look into the matter.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—15ನೇ ತಾರೀಖು ರ್ಯಾಂಡ್ ರೆವೆನ್ಯೂ ಡಿಮಾಂಡ್ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಇತ್ತು. ಈಗ ಮತ್ತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಬದಲಾಯಿಸಿವೆ. ಕಂದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ, ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹೇಳಿದರು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಬಂದಿವೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಮಾನ್ಯ ರೆವೆನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ರೆವೆನ್ಯೂ ಡಿಮಾಂಡ್ ಬಂದಾಗ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಏನು ಎಂದು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೂ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಎಷ್ಟು ಗಲಾಟೆಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಚುನಾವಣೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಕಂದಾಯದ ವಸೂಲಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು, ಪುನಃ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಚುನಾವಣೆಗಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಈಗ ಹಳೇಯ ಬಾಕಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಗಾದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಇವರಿಗೆ ಜನರ ಕಷ್ಟ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿ ರೈತರ ಕಷ್ಟ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಚಿತವಾದ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುವುದರೊಳಗೆ, ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೂಡ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮತೆಯು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲವಂತಾಗಿ ರೆವೆನ್ಯೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಕಂದಾಯದ ವಸೂಲಿಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ರೈತರಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ಮಾಡದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು.

†ಶ್ರೀ ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನೇಗೌಡರು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆ ಮೂಲಕ ಮಾನ್ಯ ರೆವೆನ್ಯೂ ಸಚಿವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಾಗ, ನಾನು ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ 28ನೇ ಜನವರಿ 1969ರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಕಾಲಾವಧಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದೆ ; ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತ ಮೂರು ಸರ್ಕ್ಯುಲರ್‌ಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಕಂದಾಯವನ್ನು ಹಳೇ ಬಾಕಿ ಎಲ್ಲ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಅವರು ಅನ್ವಯವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅವರು ಆ ದಿನ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಅವಗಾಹನೆಗಾಗಿ ಓದುತ್ತೇನೆ :

"ಶ್ರೀ ಎಚ್. ವಿ. ಕ್ರೌಜಲಗಿ.—ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲ್ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ವಸೂಲ್ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸತಕ್ಕ ಸರ್ಕ್ಯುಲರ್‌ಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡಲಾಗಿದೆ.

Sri D. B. Kalmankar.—Has not the Hon'ble Minister assured during the last session that a new Bill will be brought before this House in the current session regarding the settlements of land revenue ?

Sri H. V. Koujalgi.—Yes, Sir. That has also been mentioned in the Governor's Address.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಹಿಂದೆ ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ರೆವೆನ್ಯೂ ಸಚಿವರು ರೀಕ್ಲಾಸಿಫಿಕೇಷನ್ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ರದ್ದುಮಾಡಿ ಪುನರ್ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದರ ತೀರ್ಮಾನ ಬರುವತನಕ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಹಳೇ ಕಂದಾಯವನ್ನೇ ವಸೂಲ್ಮಾಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎ. ಕೌಜಲಗಿ.—ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ ಈಗ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ.—ಮಂಡ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ದರದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎ. ಕೌಜಲಗಿ.—ಅದು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಯಾವುದಾದರೂ ನಿದರ್ಶನ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲಿ, ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ.—ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರತಕ್ಕ ಮೂರು ಸುತ್ತೋಲೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ರೈತರಿಂದ ಬರಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ದರದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎ. ಕೌಜಲಗಿ.—ಅಂಥಾದ್ದನ್ನು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತನ್ನಿ, ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ''

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪ್ರಕಟಣೆಯಾಯಿತು. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಹೊಸ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಹಾಕಿ, ಹಳೇ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅನೇಕ ರೈತರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದೆ, ಹಳೇ ದರದಲ್ಲಿ ವಸೂಲ್ಮಾಡುವುದಾಗಿ ರೆವೆನ್ಯೂ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಮಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಯಾವ ಆದೇಶವೂ ಬಂದಿಲ್ಲ, ಹೊಸ ದರದಲ್ಲಿ ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಚನ್ನಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೂ ಮನೆಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ, ಪೋಲೀಸರ ಸಹಾಯದಿಂದ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ರೈತರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಪಕಾಲಾವಧಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿದಾಗ, ಕಾಲ್ ಅಟೆನ್‌ಷನ್ ನೋಟಿಸ್ ಕೊಟ್ಟಾಗ, ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್‌ಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಬಂದಿವೆ, ಆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ವೆಟ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ಸ್‌ಗೆ ಅದು ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮಾರನೇ ದಿವಸ ಮಾನ್ಯ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಖುಷ್ಕಿ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ನೋಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು 28ನೇ ತಾರೀಖು ಹಳೇ ದರದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಕಾಲ್ ಅಟೆನ್‌ಷನ್ ನೋಟೀಸ್ ಮೂಲಕ ಕೇಳಿದಾಗ ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ, ವೆಟ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ಸ್‌ಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಕೆಲವರು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್ ಹಾಕಿರುವುದರಿಂದ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಕಾಲ್ ಅಟೆನ್‌ಷನ್ ನೋಟೀಸ್ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ದರಗಳಲ್ಲಿ ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತೇವೆನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿ, ಆ ರೀತಿ ಹೇಳುವವರೆಗೂ ಸ್ಟೇ ಆರ್ಡರ್ ಕೊಟ್ಟು, ರೀಕ್ಲಾಸಿಫಿಕೇಷನ್ ಆಗುವವರೆಗೂ ಹಳೇ ದರದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ರೀಕ್ಲಾಸಿಫಿಕೇಷನ್ ಆದನಂತರ ಹೊಸ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಥವಾ ಹೊಸ ದರವಲ್ಲೇ ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಗುಮ್ಮೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಕೇಳಿದಾಗ, ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನೀತಿ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ.—15ನೇ ತಾರೀಖು ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ರೆವೆನ್ಯೂ ಬೇಡಿಕೆ 26ನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ಹೋಯಿತು. 10-12 ದಿವಸ ಏನೂ ಹೇಳದೆ ಇದ್ದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರೈತರಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ)

ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಬಾಗಿಲು, ಕಿಟಕಿ ಎಲ್ಲ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮುಂದೆ ಅದೇಶ ಬರುವವರೆಗೂ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲ್ಮಾಡಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚು ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲ್ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್ (ಹುಮ್ನಾಬಾದ್) ಡ್ರಾಟ್ ಕಂಡಿಷನ್ಸ್ ಇದ್ದ ಕಡೆ ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು ನಸ್‌ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿ ರಿವಿಷನ್ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಏನೇನು ಭೂ ಕಂದಾಯ ಉಳಿದಿದೆ, ತಕಾವಿ ಸಾಲ ಉಳಿದಿದೆ, ಅದನ್ನು ಕೊಡಲು ತಗಾದೆ ಮಾಡಿ, ಆಯಿಲ್ ಇಂಜಿನ್, ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಬಿಡದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಪ್ತಿನು ಹರಾಜು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಮಾನುಷ ರೀತಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ವಸೂಲ್ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸ್ಟ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ ಇರುತ್ತದೆಯೇ? ಎರಡು ವರ್ಷದ ಬಾಕಿಯನ್ನೇ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ 10 ವರ್ಷದ ಬಾಕಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವೇ ಆಗಬೇಕು.

† **Sri H. M. CHANNABASAPPA** (Periyapatna).—Sir, it is within the knowledge of your goodself and the Chief Minister and the Minister for Revenue that on the floor of this House a categorical statement was made, if my memory is correct, by the Minister for Revenue that since there are a number of discrepancies and a number of differences the Government would like to take power in order to go into those things and rectify and till then they would order collection of revenue on the old basis. If I could rely on my memory and it is also supported by the official statement read out by Sri Srikantaiah, the assurance was this :

> "ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪ.—ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ರೆವಿನ್ಯೂ ಸಚಿವರು ರೀಕ್ಯಾಸಿಪಿಕೇಷನ್ ನರಿಯಾಗಿಲ್ಲ, ಇದನ್ನು ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಮಿತಿ ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಕಂದಾಯವನ್ನೇ ವಸೂಲುಮಾಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೇ ?
>
> ಶ್ರೀ ಎಚ್. ವಿ. ಕೌಜಲಗಿ.—ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ ಈಗ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತಾರೆ."

The mistake does not lie with the officers. If officers are called upon to collect tax in pursuance of the rules in force well, they will have to go ahead. So the mistake lies with the Government. The Government must have a clear understanding in this regard. I do not say that they should not collect, but they should collect according to the assurance held out in this House. If an assurance held out in the House has no value, I do not think any other thing can have any value with this Government. So I would appeal to the Chief Minister through you and to the Minister for Revenue, "Please see for heaven's sake that you do not go back on what assurance you have given." The Chief Minister and the Minister for Revenue should stick to their assurances. If they go back on it, I cannot prevent it, but it would not be fair and it would not be dignified on the part of the Government. The Government also has a prestige and Government has a duty to perform, and should strike to its commitments here. So I look forward for a statement on the part of the Government that they would not

go back on the assurance given and that they would issue orders immediately to collect on the old basis subject to rivision at a later date, provided it is necessary in pursuance of the powers that the Government may take through legislation to be brought before the House.

† ಶ್ರೀ ಜಿ. ದುರ್ಗಪ್ಪ (ಭರಮಸಾಗರ).—ನಾನು ಹಿರಿಯೂರಿನಿಂದ ಇದೇ ತಾನೆ ಬಂದೆ. ಜಮೀನು ಕಂದಾಯದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಂದು ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು 3 ಗಂಟೆಗೆ ಬಂದೆ. ಬೇಕಾದರೆ ಟ್ರಂಕ್‌ಕಾಲ್ ಮಾಡಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಸಮಾಚಾರ ತರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಿ. ಇಂದು 5 ರೂಪಾಯಿ ಕಂದಾಯ ಕೊಡುವವರು 120 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. 3–4 ವರ್ಷದ ಬಾಕಿ ಒಂದೇ ಸಲ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇಂದು ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಒಂದೇ ಸಲ ಕೊಡುವುದು ಹೇಗೆ ? ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಓಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು, ಅವರು ಬರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ನೀವಾದರೂ ಕೇಳಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರೆವೆನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಾಗ ನಾನು ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ, 5 ರೂಪಾಯಿ 14 ಆಣೆ ಕಂದಾಯ ಕೊಡಬೇಕಾದವರು 180 ರೂ. ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಅನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಏನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಕರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿದೆಯೇ, ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಸಹ ನೋಡಿಲ್ಲ. ಕೆರೆಯೆಲ್ಲಾ ಒಣಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ರೈತರು ಊರುಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಿರಿಯೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಎತ್ತಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂತು ಎಂದು ಎಮ್ಮೆಗೆ ಬರೆ ಹಾಕಿದರೆ ಹೇಗೆ ? ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ಪಾಡಿಸಬಹುದು, ಆದರೆ ಪ್ರತಿವಾದದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದಲ್ಲ. ಹೋಗಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಲಿ, ನಂತರ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿ, ನಾವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇದೆ, ವಿಚಾರ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ಮಾರ್ಗವಿದೆ. ಜನರು ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಿರಿಯರು, ಅವರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪೂಜ್ಯತೆಯ ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಖಂಡಿತ ಅವರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಪರಿಹಾರ ದೊರಕಿಸಬೇಕು. ಈಗ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ, ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಾನು ಇರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅರಿತು ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೂಡಲೆ ಹಿಂದಿನ ದರದಿ ಪ್ರಕಾರ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಆಮೇಲೆ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ವೀರಪ್ಪಗೌಡ (ಶೃಂಗೇರಿ).—ಪಂಚಾಯಿತಿ ಏಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ? ಅದಕ್ಕೆ ರೆವೆನ್ಯೂ ಪರ್ಸೆಂಟೇಜ್ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದರ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ರೆವೆನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಹೀಗಾದರೆ ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡುವುದೇಕೆ ! ಹಣ ಬಾರದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹಳೆಯ ಕಂದಾಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಣ ಕೊಡವಿದ್ದರೆ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡುಗಳ ಗತಿಯೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಚನ್ನೇಗೌಡ.—ಕೋಯುರ್ಸಿವ್ ಮೆಷರ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಆಫೀಸಿಗೆ 6-2-62ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರ್ಕ್ಯುಲರ್ ಬಂದಿದೆ. ಸರಕಾರದವರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಫೀಸಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿದ್ದ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ರದ್ದುಮಾಡಿ, ವಸೂಲಿಯನ್ನು ತೀವ್ರ ಮಾಡಬೇಕು, ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ನೀರು ಸರಿ ಬೆಸೂಲು ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಲು ತೀವ್ರ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಫೀಸಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಬ್ ಡಿವಿಜನ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿದಮೇಲೆ ಅಕ್ಕಿ ಮಾಡಿಸಲು ಮಿಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಬತ್ತ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಕಂದಾಯದ ಬಾಕಿಗೆ ಜಮ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಬ್ಬನ್ನು ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಕಬ್ಬು ಮಾರಿ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರಕಾರ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ತಾಳಬೇಕು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರು ಈ ರೀತಿ ಉದಾಸೀನದಿಂದ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ತಕ್ಷಣವೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸುತ್ತೋಲೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ, ಜನತೆಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಕಂದಾಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. 15ನೆಯ ತಾರೀಖು ರೆವೆನ್ಯೂ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಇದೆ, ಅಂದು ಸ್ಪೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಬಹುದು. ಸರಕಾರ ಸರಿಯಾದ ನಿಲುವನ್ನು ತಾಳಿ ವಸೂಲುಮಾಡುವು

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ)

ದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ನಿರ್ದೇಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ರೈತರ ನಂಘದಿಂದ ನನಗೆ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಬಂದಿದೆ. ಹಳೆಯ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹೋದ ಸಾರಿ ಹೇಳಿ, ಅನಂತರ ಹೊಸ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲರುವುನ್ನೆರ್ಲಾ ಹರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಟೆಲಿಗ್ರಾಮನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ ದಯಮಿಟ್ಟು ಪರಿಶೀಲನಬೇಕು. ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪತ್ರ ಬಂದಿದೆ, ಅದನ್ನೂ ಸಹ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೆ ಆರ್ಡರು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಅಜೀಜ್‌ಸೇಟ್‌ರವರು ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರವೆನ್ಯೂ ಡಿಮ್ಯಾಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಧಾನವಾಗುವುದರಿಂದ ಈ ದಿವಸವೇ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ತಾಸೀಲ್ದಾರರಿಗೂ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಸೂಚನೆ ಕೊಡುವವರೆಗೆ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

ಬಹಳ ದಿವಸ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ 17-18ಕ್ಕೆ ಆರ್ಡರ್ ಹೊರಡಿಸಬಹುದು, ತಿಳಿಸಬಹುದು, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ರೆವಿನ್ಯೂ ಕಲೆಕ್ಷನ್ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಒಂದಲ್ಲ, ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ರೆಪ್ರಸೆಂಟೇಷನ್‌ಗಳು ಬರುತ್ತಾ ಇವೆ, ಟೆಲಿಗ್ರಾಂಗಳು ಬರುತ್ತಾ ಇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಮೂಲಕ ಹೇಳತಕ್ಕ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎನ್. ರಾಮಣ್ಣ (ತುರುವೇಕೆರೆ).—ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್, ಸ್ವಾಮಿ. 'ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪರ್ಮಿಟ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ' ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಈಗ ಯಾರ್ಯಾರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅದು ರೆಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ನನಗೆ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪಟ್ಟಿ ಪ್ರಕಾರ ಹೋಗುವುದು ಅವಶ್ಯಕ, ಅದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರೂ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡ (ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ).—ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ರೈತರ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ತೆರಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ಬೀಳುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದು ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು 21 ವರ್ಷದಿಂದ ಶೇಕಡ 33 ಭಾಗ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಅವರು ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗೆ ಓಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 5 ಭಾಗ ಕೂಡ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನವರನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಂದ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಜನರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಟ್ಯಾಕ್ಸನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ, ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕೆನ್ನುವಂತಹ ಬೇಡಿಕೆ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮುಂದಿನಬೇಕೆಂದು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ ದಿವಸ ಅವರು ಮುಂದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ, ಆ ದಿವಸ ಇದು ವಿಫುಲವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ನೀತಿ ಏನು, ನಿಲುವು ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಏನಃ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗಬಾರದು ಎಂದು ಒಂದು ನಿಲುಮೆಯನ್ನು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಆ ದಿವಸ ಚರ್ಚೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. 15ನೇ ತಾರೀಖು ಬಹುಶಃ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಗಿತ್ತು, 15ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ನಿಲುವು ಏನು ಹಿಂದೆ ನಾವು ಏನೇನು ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆವು ಮತ್ತು ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್‌ಗಳು ಇವೆ ಅಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಕೆಲವು ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆವು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ನಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಾದ ರೆವಿನ್ಯೂ ಖಾತೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. 15ನೇ ತಾರೀಖು ಇದು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಇತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಇದೀಗ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದರು

15ನೇ ತಾರೀಖು ನನ್ನ ಬೇಡಿಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆ ದಿವಸ ಸ್ಪೋಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದ್ದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ ಎಂದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು 15ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ಸ್ಪೋಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ ಏನೇನು ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆಯೋ ಆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿ 15ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿನಸ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಸ್ಪೋಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

† **Sri K. PUTTASWAMY.**—Sir, Sri Nagappa raised a Point of Order and wanted to know from the Government side as to what is going to happen to the item 41 (a), expenditure connected with national emergency. Under this item 41 (a) there is no proposal for incurring any expenditure during 1969–70. Therefore, it is not included in today's Agenda.

Sri M. NAGAPPA.—Before the Hon'ble Minister commits to that, let him reconsider that the amount has been allotted to some other Department. It has been added in item No. 39 Miscellaneous, and item 71 is the minor head. Why does the Hon'ble Minister commit such mistakes on the Floor of the House ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—41 (ಎ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಪೌರ ರಕ್ಷಣೆ ಇದರಲ್ಲಿ 68–69ಕ್ಕೆ ಇದೆ 69–70ಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ.—ಇಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ, ದಯವಿಟ್ಟು ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಪುಸ್ತಕ ನೋಡಿ, ಕೆಳಗಡೆ ನೋಟ್ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಅವಾರ್ಡಿಂಟ್ 39–71ರಲ್ಲಿ ಆಡ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ನೋಟ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರೊವೈಡ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತು ಸತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Sri K. PUTTASWAMY.—Even if it is so, it will come under some other Demand; there will be no Demand under 41 (a).

Mr. SPEAKER.—The position is very clear. I also enquired and I am told that no amount is included under 41 (a). It has been included under some other head and it will come in course of time.

Sri M. NAGAPPA.—For this particular purpose no amount has been provided under this Demand for the year 1969–70.

Mr. SPEAKER.—That has been included in some other head of account.

Sri H. SIDDAVEERAPPA (Harihar).—Mr. Speaker Sir, I rise to oppose the demands just now moved by the hon. Chief Minister. These two demands in respect of General Administration Department and the Police Department are very important demands. So far as the General Administration is concerned, I want to speak first. In a general discussion on this budget of nearly 200 crores, I wanted to show how the General Administration has suffered and suffered irretrievably during the present administration. We all know that out of our revenues of 200 crores we spend annually about 75 crores for administration and about 75 crores of rupees for debt charges, leaving only barely 40 to 50 crores of rupees for the total development of the State, including education and various other things. We all know that to-day the adminstration in this State is paralysed beyond measure. The establishment charges have swelled-up, the returns to the community are nil, with the

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

result, wherever you go—especially in the rural areas—you find a lot of despondency. Go to any place—taluk office or any other office—we find that not a single file moves unless somebody is greased. What is called speed money, what is called lubricating money, what is called money to get work done has to be freely given; otherwise, no work is possible to be got done by any villager. That is the common talk and that is the experience of everybody. In spite of our having a top-heavy administration, the Government in this country is moving in a manner as though they are interested in writing tons and tons of papers and sending away all sorts of reports, holding only conferences, holding only exhibitions and spending most of the time in moving about from place to place. Sir, it is the experience of every one of us who have common knowledge of our rural areas that it is impossible to get any work done either at the taluk office or at any other level. I have brought about 400 to 500 replies, I have received during the course of these two years from the Ministers and Officers downwards, whenever I write anything about public matters. I want to place all these things in your hands. One thing is certain that whenever we write a letter, prompt comes a sterio-type reply stating that the matter is engaging the attention of the Government, the matter is being looked into. But in the ultimate analysis what has happened is not even a single work would have been done. I have been going through all these things with so much meticulous care to find out whether any good could come to the people at all. Sir, I stayed in the constituency, as early as in 1967, or a period of 15 days ; I heard the villagers ; I heard their grievances and I sent a memo prepared to all the Ministers which everyone acknowledged. Whenever I write a letter, pat comes a sterio-type reply stating that the matter is engaging the attention of the Government. Therefore Sir, I want you to examine all these replies that I have received and I have especially brought only what was readily available here and not those that were available in Davanagere, so that you may get it examined and find out whether they have given relief atleast even in one case ; whether they have looked to the grievances of the people. When such is the position, what is the good of having this top-heavy administration ? Have they been doing any good to the people at all ? People have been cursing. Here is an administration which does no good to them. Formerly Sir, when the Britishers were there, it was thought, it was the duty of the white man to do economic and social justice to the State. Now after the Congress people have taken that garb and began to say that it is their responsibility, what has happened is they have demoralised the administration. Administration is demoralised because officers are not allowed to function in an efficient manner, officers are not allowed to function in an impartial manner as every order they want is subjective but not objective. At every stage, we find there is excessive interference from the partymen, with the result that all officers including

IAS and IPS officers who were expected to act independently the very object of having IAS and IPS officers was that they must be from free the local pressures and being all India services they must be able to give a better account of themselves and with this object this IAS and IPS officers scheme was envisaged—are not free to exercise and act independently. At every stage whenever any paper is for orders some local man tries to influence the officers. The officers are demoralised and there is absolutely no administration worth any name. So far as corruption in the General administration is concerned, it is rather unfortunate, that we have not done anything starting from the time this Government came to power. It was said by the Chief Minister at one time, my time is running out, I am counting days, I have got hardly four years, I want to do good to the State. He even said, give me six months' time, let us see what good we could do, you judge me after my performance. This is what he said. We have already judged by one incident, *viz.*, the dismal and woefull statement, he made the other day, pleading I believe, that he is incapable, or unable to get any reply from anybody so far as the letters addressed by his predecessor is concerned, in regard to assets and liabilities of various persons.

5-00 P.M.

I believe it is deliberately done because he does not want to take the responsibility on himself. It is interesting to know what has happened on 17th April 1968, in response to a resolution moved by my friend the Hon'ble Member Sri Shivappa, the Leader of the Opposition. In that resolution it was requested that the Government should enquire into the assets and liabilities of the Ex-Ministers, Ministers and other important personnel who were in the helm of affairs. It reads as follows :

" ಸ್ವಾಮಿ, ನಿನ್ನೆಯ ದಿವಸ ನಾನು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು 146ನೇ ರೂಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೂವ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನೆಯ ದಿವಸ ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ, ಈ ಸಭಾ ನಾಯಕರೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಿರಿ. ನಾನು ತಂದಿರತಕ್ಕ ಈ ವಿಶೇಷ ನಿರ್ಣಯ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದದ್ದು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಾವು ಪಾಸ್ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ ಇದೆ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ನಾನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಭಾನಾಯಕರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಉದ್ದೇಶ ಏನು ಎಂದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಮಾಜಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಉಪ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಮತ್ತು ಇತರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಖಂಡರು ಯಾರು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ 1947ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದೀಚೆಗೆ ಏನೇನು ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಅವರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳು, ಮಾಜಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಖಂಡರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದವರು ಯಾರು ಯಾರು ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳ ವಿವರ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿತ್ತೋ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಈಗಾಗಲೇ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಅವರ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಅದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

ಈ ಸಭೆಯ ಅನುಮತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ :

'This Assembly recommends to Government to appoint a commission of Enquiry under the Commission of Enquiry Act, 1952, for the purpose of making an enquiry into the assets of the Ministers, ex-Ministers and other non-officials who held public offices in the State since 1947.' "

ಅದೆಲ್ಲಾ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಯಾದಮೇಲೆ ನಾನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ :—

"ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಮಾರರ್ ಆಬ್ಲಿಗೇಷನ್ ಇದೆ ಎಂದು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾರರ್ ಆಬ್ಲಿಗೇಷನ್ ಇರಬೇಕಾದುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀವಾನ್ ಶಿವಸ್ವಾನವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಯಾರೂ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. What is the legal sanctity? ತಾವು ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸ ಇರುತ್ತೀರಿ ಆಮೇಲೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೀರಿ. ಮುಂದೆ ಬರತಕ್ಕಂಥ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ? ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? 75 ಜನರಿಗೆ ನೋಟೀಸ್ ಕೊಡರಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ? ನನಗೂ ಸಹ ನೋಟಿಸ್ ಕಳಿಸಿದ್ದೀರಿ. ನಾನು ಈಗಲೂ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಬೇರೆಯವರು ಏನೋ ಒಂದು ನೆವದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನಿರತ್ತಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೇಳುತ್ತೀರಿ? ಅವರು ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ನೀವು ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೊಡುತ್ತೀರೋ ಅದೇ ರೀತಿ ನಾವು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಮುಂದೆ ಬರತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೇಳಬೇಕು? ಸುಮ್ಮನೆ ನಮಗೆ ಆಕಾಶಲಿಂಗ ತೋರಿಸುತ್ತಿರಾ?
ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ನಿಜಲಿಂಗವನ್ನೇ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ ನವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ನನ್ನದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಕಮಿಷನ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಏನು ಅಂಶಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬರತಕ್ಕಂಥ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಬೈಂಡಿಂಗ್ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಏನು ಅಂಶಗಳು ಬರುತ್ತವೊ ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಮಿಷನ್ ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದು ಅಥವಾ ಬಿಟ್ ತರುವುದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಅವಸರವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಷಯ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಈಗ ನಮಗೆ ನೀವು ಕಾಗದ ಬರೆದಿರುವುದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹಿರಿಯ ನಾಯಕರಾಗಿಯೇ ಹೊರತು, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಬರೆದಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರ ಅಂದರೆ ಒಂದು ರೀತಿ ನೀತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕಮಿಷನ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ವಿವರಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಷಯ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಎಲ್ಲರೂ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಬರತಕ್ಕಂಥ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದರಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು."

"Sri S. Nijalingappa.—Let us see how we can bring it. I will consult the Law Department and see what we can do. I have made up my mind to go into these things. It means the Chief Minister has made up his mind to go into the matter as minutely as possible so that there is no loophole left. Let us see what material we get. After that we will see that necessary action is taken. Let there be no doubt about it."

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

Have they got any value for their words? How can we believe? The other day the Chief Minister said that he is helpless and he cannot do anything and he cannot ask anybody to disclose their assets and liabilities and therefore he has given it up. Why all this drama? I personally feel that this Government having failed in their duty stands discredited. They have no right to sit here. They have no moral right or any legal right because they cannot get things done. Why are you following this weak-kneed policy like an old woman? Why do you say that you are helpless and you cannot do anything? Are you a Government? In what way this Government is better than the Government of Mr. Nijalingappa? What happened to your promise? You do'nt want to carry out your promise. Corruption has gone from bad to worse. I have got a book which some of the Ministers should read. This book is written by an eminent socialist by name Gunnar Myrdal. The title of the Book is Asian Drama 'an enquiry into the poverty of nations – second volume. He has pointed out what Santhanam Committee has said. It is better that these gentlemen know what that Committee has stated. He has stated that corruption is not so much in India. The corruption is in the minds of the people. The Congress Government has corrupted the mind of the people in season and out of season. They have allowed the people to go on recklessly to talk many things – something may be true and something may not be true. Under the heading 'Folklore of Corruption and the Anti-corruption Campaigns, it is stated in that Book as hereunder :

"A related question worth study is the extent to which the folklore of corruption reflects at bottom, a weak sense of loyalty to organized Society. Is there, in other words, a general associality that leads people to think that anybody in a position of power is likely to exploit it in the interest of himself, his family, or other social groups to which he has a feeling of loyalty? If so, people's beliefs about the corruptibility of politicians and administrators would be in part a reflection of what they would like to do, given the means. If corruption is taken for granted, resentment amounts essentially to envy of those who have opportunities for private gain by dishonest dealings. Viewed from another angle, these beliefs about corruptibility, especially the belief that known offenders can continue their corrupt practices with little risk of punishment, are apt to reinforce the conviction that this type of cynical

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

asocial behaviour is widely practiced. The folklore of corruption then becomes in itself damaging, for it can give an exaggerated impression of the prevalence of corruption, especially among officials at high levels. It is certain that fear of bolstering that impression influenced Nehru consistently to resist demands for bolder and more systematic efforts to cleanse his Government and administration of corruption. 'Merely shouting from the house-tops that everybody is currupt creats an atmosphere of corruption' he said. 'People feel they live in a climate of corruption and they get corrupted themselves. The man in the street says to himself: 'well, if everybody seems corrupt, why should not I be corrupt ?"

"The Santhan Committee report states :

"It was represented to us that corruption has increased to such an extent that people have started losing faith in the integrity of public administration. We heard from all sides that corruption has, in recent years spread even to those levels of administration from which it was conspicuously absent in the past. We wish we could confidently and without reservation assert that at the political level, Ministers, Legislators, party officials were free from this malady. The general impressions are unfair and exaggerated. But the every fact that such impressions are there, causes damage to the social fabric. (pp. 12-13) The general belief about failure of integrity amongst Ministers is as damaging as actual failure."

This is what this man, an impartial judge of men and matters has said. Further more Sir, he says that corruption starts in the Industries Department. Now our Ministers have been going about inviting every body to start industries in the State. They are crying out for Birlas and Tatas to come to Mysore. That again leads to corruption. How industries have corrupted people in this country has been also mentioned in his report.

"CORRUPTION CAN EXIST ONLY if there is some one willing to corrupt and capable of corrupting. We regret to say that both willingness and capacity to corrupt is found in a large measure in the industrial and commercial classes. The ranks of these classes have been swelled by the speculators and adventurers of the war period. To these, corruption is not only an easy method to secure large unearned profits but also the necessary means to enable them to be in a position to pursue their vocations or retain their position among their own competitors ...Possession of large amounts of unaccounted money by various persons including those belonging to the Industrial and commercial classes is a major impediment in the purification of

public life. If anti-corruption activities are to be successful, it must be recognised that it is as important to fight these unscrupulous agencies of corruption as to eliminate corruption in the public services. In fact they go together."

Sir, I do not want to quote more. It is enough if I say that the main bane of public life is corruption. Here is a great man for whom I have the greatest respect. He was also an administrator. We all know that he was a man whose name was synonymous with incorruptibility. He was also an ex-Chief Minister of Mysore for some time. I refer to Sri Kadidal Manjappa. He wrote beautiful four articles and in one of them he mentioned :

ಲಂಚಮಯ :

"ಲಂಚದ ಸಾವಾಜ್ಯ ದಿನೇ ದಿನೇ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಕೆಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಲಂಚ ದೇವತೆಗೆ ಪರಿವಾರವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ನಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟು ಪರ್ಮಿಟಿಗೆ ಲಂಚ; ನೌಕರಿ ಬಡ್ತಿಗೆ ಲಂಚ, ವರ್ಗಾವರ್ಗಿಗೆ ಲಂಚ, ಭೂಮಿ ಪಡೆಯಲು ಲಂಚ, ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ಲಂಚ, ಅಲ್ಲೂ ಲಂಚ, ಇಲ್ಲೂ ಲಂಚ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಲಂಚ. ಲಂಚದೇವತೆ ಒಲಿದರೆ ಬಡವನಾದವನೂ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಲಂಚ ದೇವತೆ ಮುನಿದರೆ ಶ್ರೀಮಂತನಾದವನು ಬಡವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕೇವಲ ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾಗಿದ್ದ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸನ್ನಿವೇಶದ ಸೋಂಕಿನಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಒತ್ತಡದಿಂದಲೋ ಇಂದು ಲಂಚಕೋರರಾಗಿದ್ದಾರೆ."

This is the most pathetic of statements. I have known some of the officers who were here in the good old days. They were worth their weight in gold. They were efficient. They were managing things well, left to themselves, in a manner doing justice to the country and to the State Today as he says :

"ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸನ್ನಿವೇಶದ ಸೋಂಕಿನಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಒತ್ತಡದಿಂದಲೋ ಇಂದು ಲಂಚ ಕೋರರಾಗಿದ್ದಾರೆ."

Supposing there is an honest man in the company of 100 rogues, that honest man becomes a rogue ; corruption stems and peters from above. That is why we have been saying : let first of all Minister go through this fire. Let them throw open themselves and tell the public. If any of you have any courage, tell us that we are prepared for it. Sir remember the Hon. Chief Minister was saying the other day—I do not remember that day exactly. He said, well if there are any charges against any ministers, whether corruption or other things, bring it to me, within three days I am going to have it enquired into. Within three days I am going to see that the man is brought to book. Here I have got two concrete instances—two ministers—one is a Minister of State and another is the minister of Cabinet rank. I have no objection to dislose the mame if the Speaker permits.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ (ಹುಲಿಯೂರುದುರ್ಗ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಈ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯಂತರ ಏನು ?

MR. SPEAKER.—It is better to leave the matter as it is. It is not proper to disclose names.

Sri L. SREEKANTIAH.—The House should know the names.

Mr. SPEAKER.—The member may pass on that information to me.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Now I am glad that the Leader of the ruling party is present in the House. His presence in the House gives me so much courage to speak whatever I have to say on this matter. I will repeat: Sir, I remember the Hon. Chief Minister said the other day that if there are any complaints against any Minister, bring it to me. I shall see that within three days, I will have an enquiry made, and I will see what can be done in the Matter. It may be in this session itself. I do not remember the exact date. I am subject to correction. If I am wrong let him correct me. Now I have got two authentic instances of corruption indulged in by two Ministers.

(*Intrruptions*)

If the Speaker permits me, I will mention the names. The House is eager to know.

Sri D. DEVARAJ URS (Hunsur).—Sir, I understand that the hon. Member wants to place certain charges of corruption against Ministers before the House. I do not understand why he is seeking permission of the Chair to divulge the names. I can understand his hesitation if those persons are not in the House. But it is a case relating to persons who are members of this House and who can defend themselves. Why should he require the permission of the Chair for disclosing the names? It is, I think, left purely to the hon. Member to speak out the name or to keep it for himself. The Permission of the Chair is not needed.

Mr. SPEAKER.—I shall bring to the notice of the hon. Members, rule 288 (v) which says:

> "A member while speaking shall not reflect upon the conduct of persons in high authority unless the discussion is based on a substantive motion drawn in proper terms".

There is an explanation:

> "The words 'persons in high authority' mean persons whose conduct can only be discussed on a substantive motion drawn in proper terms under the Constitution or such other person whose conduct, in the opinion of the Speaker, should be discussed on a substantive motion darwn up in terms to be approved by him."

Therefore, as I understand it, if the hon. Member has got something in his mind to say, he may move a substantive motion so that the Hon. Minister may be ready.

Sri M. NAGAPPA.—The ministers would not come under this rule.

Mr. SPEAKER.—The rule says:

> "A member while speaking shall not—
>
> (i) refer to any matter of fact on which judicial decision is ending;

(ii) make a personl charge against a member."

The Minister is a member of the House. Therefore, if there is a specific charge, there is a procedure for it. If the hon. Member wants to pass on the information to the Chief Minister, it would be better.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—It is already passed on.

Sri D. DEVARAJ URS.—I beg to submit that reference to persons in high authority in rule 288 perhaps refers not to the members of this House. As I have understood it, it refers to high personages like Judges, Governors, etc. Then only this rule applies. You also referred to sub-rule (ii). Here, the point is, whatever ruling or decision you might give, it will hold good for all the time to come. So we must be careful before any ruling or judgment is given. Here it says "make personal charge". What is the personal charge ? Is the hon. Member Sri Siddaveerppa Making a charge against a member in his personal capacity or is he making a charge against an hon. Member, whoever he is, whether in the cabinet or not, who is a member of the cabinet ? If he is making a charge against a cabinet member, is it in his personal capacity that he is discharging the duties of the administration—charge pertaining to the administrative acts of commission or omissions or anything done contrary to rules—or is he referring to personal matters which do not pertain to the administrative affairs of the State ? If it is with reference to the conduct of a Minister while discharging his duties as a member of the cabinet and as a member of the House, I am sure this rule does not pertain to that. He is specifically making a charge against a member of the cabinet. He has certain facts of corruption against him. So, even now I submit it is left to his discretion. If he is serious about making a charge, I am sure the House will be benefited if he is willing, to speak out the same.

Mr. SPEAKER.—The hon. Member may Please see clause (vii).

Sri S. SIVAPPA.—The matter is very simple. Today's demand itself is about General Administration.

Sri D. DEVARAJ URS.—You were pleased to draw my attention to sub-clause (vii) of rule 288. I will read it: "utter treasonable, seditious or defamatory words". To say that a minister is corrupt, is it treasonable ? is it seditious ? Is it defamatory ? When does it become defamatory ? If the hon. Member is making a charge which is not true, then it might become defamatory. If it is with an intention and purpose of defaming a cabinet member or person that the hon. Member is making certain charges, then it may amount to defamatory. When he is making a charge he has got evidence to show that such and such a Minister is corrupt, how does it become defamatory ? Of course it is left to the hon. Member whether to give out the name or not. But in this connection the hon. Member need not take shelter to seek permission of the Chair to speak out the name. If the hon. Member is in possession of certain facts and figures about the conduct of the Minister, I request him to give out the name which will benefit not only this House but the State as a whole.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ರೂಲ್ 288ರ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೀವಿಯಸ್ ಇನ್‌ಟಿಮೇಷನ್ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾತನಾಡಬಹುದು ಎಂದು ರೂಲು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

Mr. SPEAKER.—I have not given any ruling. I will leave the matter to the discretion of the Hon. Member.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, unfortunately I am sitting and talking. I have not yielded to anybody.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—I have to make a submission in this connection. A practice has recently developed, *i.e.*, names should not be disclosed. If that is insisted upon, the very purpose of criticising the Government is lost. The very purpose of purifying the Government is lost. When the opposition or any member of this House has enough material to come to the conclusion that a particular Minister or any office bearer is corrupt, he will charge him of that corruption not by person but by his office. So, it is ununderstandable why a veteran like Sri Siddaveerappa should seek the permission of the Chair to disclose what he feels to be correct.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Under rule 289.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—No rule shall come in the way.

5-30 P.M.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Now I have understood the mind of Hon. friends.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—The Hon. Member must be good enough to announce not the name of the Minister but the office he holds so that we may understand better how the Government is functioning and the Chief Minister may be better armed in order to institute an inquiry and see that the Minister comes out free from the charge or is held guilty of the charges and punished. I am sure he will disclose now whatever matter he has in his possession, to this House.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I would like to tell my friends that I never wanted to take shelter and try to screen anybody. I would like to tell them that I have never known even the connotation of the word 'fear.' Whenever I feel like telling a thing, I will tell it. Now I would like to mention that there are two Ministers, about whom charges have been made. About one of them, my friend Hon. Sri K. H. Patil has openly stated on the floor of this House—I do not know on what date he stated. Just a few days back, he mentioned the name of the Minister and his corruptibility and the various means of corruption he has indulged in and he asked for a categorical reply. There is no hide and seek. It is already on record. He mentioned one Cabinet Minister and I think Sri K. H. Patil will also vouchsafe for it. That is what I have heard. Unfortunately I was ill. He mentioned about the Hon. Minister for Co-operation. I understand that is what he stated on the floor of this House on 3-3-1969. He mentioned in so many words that there were charges of corruption against this Hon. Minister and that he wanted the Chief

Minister to make enquiries into them. The charges against this one Minister are stated to be very severe. I do not know how far it is a matter for enquiry. It is alleged that the Minister is making collections not only from the various Co-operative Societies but also from places like Bijapur, Davanagere, Raichur, Bagalkot, etc. That is a charge my friend specifically made on the floor of this House, for which no reply has been given.

Sri VEERENDRA PATIL.—What is it we have to consider about it ? That is one point. The second point is, I do not know what charges the Hon. Member Sri K. H. Patil has made. If he has made any specific charges, then I will have to look into those charges and find out whether there is any truth in those charges. But now, apart from what Hon. Member Sri K. H. Patil has stated, Hon. Member Sri Siddaveerappa is reiterating now. If he is reiterating, it is better to spell out in specific terms what the charges are. Otherwise, if they simply say that they have charged such and such a Minister for corruption or something like that, it is not just sufficient for making an enquiry. If the Hon. Member is in a position to furnish any information, he may pass it on to me. I do not want that any thing should be kept a secret. When he has mentioned the name of the Minister also, it is better he gives details of those charges.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—So far as those details are concerned, My friend Sri K. H. Patil is in the full know of the facts of the case. He and I jointly will give it in writing to the Hon. Chief Minister what those charges are; probably in a day or two we will give them to the Chief Minister.

Then I come to the other Minister, who is a Minister of State, and that Minister is the Minister in charge of Animal Husbandry. About him, the Chief Minister already knows that a complaint was given to him. He called for the remarks of the Hon. Minister. You must take out the Police records, to know his activities. This gentleman comes to his Constituency and calls a Police Havildar by name one Chandrappa and tells him not to file cases against his party people and that Officer notes in the Case Diary and sends it to the I. G. P. and others concerned. That is one very specific charge. This by itself is sufficient to show that that man is unfit to hold any office.

Another written complaint is given to the Hon. Chief Minister, Government of Mysore, by a citizen of this State. He is a lawyer and a man who is from that place by name Sri B. G. Banakar. He is the President of the Praja Socialist Party, to which my Leader of the Opposition belongs.

Sri VEERENDRA PATIL.—Why not the Hon. Member also say that that gentleman also contested against the Minister for Animal Husbandry in the last Elections ? Why does he conveniently avoid mentioning it ? Why not he say that also ?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I agree. I was about to say that. As you know, he is a lawyer. Perhaps motive is attributed. But the Hon'ble Chief Minister should know that motive is a double-edged weapon; it may cut both ways. Motive in a criminal offence may go this way or that way. Let us come to the point now. About 50 charges are made against this Hon'ble Minister of State. Some of them are of the most heinous type and refer to corruption. These charges were given by my friend Sri K. H. Patil to the Hon. Chief Minister and the Chief Minister stated: If there is any complaint against any of my friends and if they are given to me within three days, I will hold enquiry. If the Hon Chief Minister is serious, he must divest those two gentlemen of their portfolios since an enquiry is contemplated against them.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚೆನ್ನಯ್ಯ.—ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಂಪ್ಲೇಟ್ ಕೊಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ದಿವಸಗಳಾಯಿತು?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ.—9-10 ದಿವಸಗಳಾಗಿರಬಹುದು.

Now I have been saying all this to point out that like Caesar's wife we must be above suspicion. What is happening is make any complaint, nothing comes out. If such is the position with regard to complaints made against Ministers themselves, how else should we think of Officers because Officers know that if any complaint is made against them, no notice will be taken of it. Non-chalantly they go on exhibiting it in public. They go on in that manner merrily and heartily. And this is how charges made against Ministers are also treated.

† Sri VEERENDRA PATIL.—I want to submit one thing. There are so many ways of making allegations or accusations against Ministers. The one way is to receive a complaint against a Minister and to forward it to the Chief Minister for making necessary enquiries. In the case of the allegations against the Minister of State, Animal Husbandry, what the hon'ble Member Sri K. H. Patil has done is, he has forwarded a copy of whatever complaint or representation containing allegations against the Minister for Animal Husbandry he has got for necessary enquiry. I want to give due importance to the statements made by the Members of this House against any of the Ministers. In order to establish healthy precedents, it is better that the hon'ble Members themselves directly make the allegations. It is no use simply forwarding what somebody has stated against some Minister. I want the hon'ble Members to make necessary enquiries about the allegations, satisfy themselves about their veracity and then be bold enough to make the allegations. They must take the responsibility for the charges they make. Let them say: we have made enquiries, thorough enquiries and we feel that such charges are true. We will be receiving several representations, particularly from a person who has been contesting against one of my colleagues not only this time but probably last time also. Naturally, there will be lot of heart-burning. He has made a series of allegations and the hon'ble Member is simply saying, "these are the allegations against one of your colleagues; make the necessary enquiry." I say that is not enough. If the hon'ble Member is in possession of any information, if he is convinced that so and so Minister of my Cabinet

has committed such and such an offence or is corrupt according to him, he can himself make allegations against that Minister. He said that himself and Sri K. H. Patil were prepared to give in writing so far as allegations against the Co-operation Minister are concerned. In the same way he can say that they were prepared to give in writing so far as allegations against the Minister of State for Animal Husbandry is concerned. It is no use saying simply that some gentleman has made certain allegations against a Minister and pass them on to me. Whoever makes the allegations must take full responsibility for them.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—It is a very strange proposition that the Hon. Chief Minister is enunciating. According to him, it looks as though we must first hold a preliminary enquiry or investigation and it is not enough if we get the information somehow. He seems to feel that after we are satisfied about the allegations and after taking full responsibility for them, we must give them in writing.

Sri VEERENDRA PATIL.—Is it enough if you say, "We have received representations ; make enquiries." When you say that you are charging two Ministers with corruption how do you come to that conclusion that they are corrupt ? I think you must be in possession of definite information whereby you come to the conclusion that two of my colleagues are corrupt, according to you.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I am sorry that is not the way the matter will have to be looked into by a person of the responsibility of the Chief Minister of Mysore. At this rate it would be impossible to charge anybody with corruption in this country. If you want that no corruption charges should be brought forward, then let us not talk about it. Let any man make hay while the sun shines. If that is the attitude, that is a different matter. We cannot concoct anything about it. As public men when certain things come to our knowledge, it is our duty to bring them to the notice of the concerned authorities and see that the matter is enquired into. When such is the position, what else can we say except stating that here is a man who gives it in writing and makes himself fully responsible for what he has stated. If you do not want to make an enquiry against your colleagues, if you want to help them, that is a different matter. I may assure you that I have personally nothing against two of your colleagues except it be that in the interest of the purity of administration like Ceaser's wife, your Ministers should be above suspicion. Have you not heard the famous instance in British history where even on mere suspicion a Minister of Cabinet rank had to resign ? If you want exacting standards and if you want members to prove these charges as though in a court of law, gives me your Vigilance Commissoner, give me the services of your staff and all the paraphernalia of administration and within 8 days I shall see that an enquiry is made. Otherwise, how can we do ? You are the Chief Minister. Here are two of your Ministers against whom there is some smearing — may be they are deliberate or false or call it by any name you like. Hold an enquiry. I have no reason to disbelieve what I have said unless the contrary is proved.

Sri VEERENDRA PATIL.—So, according to you, everybody is corrupt unless the contrary is proved.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Unfortunately, we have come to that stage in India. You were not present when I read what the foreigners talk about us. Even Sri Santanam himself says that the Ministers need not be corrupt literally but even if there is an impression that they are corrupt in the mind of the public, it is sufficient to demoralise the administration. So, in the interest of these two Ministers you have to take prompt and immediate action to see that this kind of a thing is given a quietus. I am sorry you unceremoniously gave up what the Ex-Chief Minister thought of. He said that he was going to catch hold of every man, no matter however big he might be and see that he is torn to pieces. He has made grand eloquent statements. I honestly believed that you as his successor and a young and energetic gentleman will take up the threads from where he has left. But when you said the other day that you want to give quietus to this matter, that shows that you are not strong enough to face a situation of this nature. We said that we are prepard to give you whatever support you want but you do not want to undertake it. Why? Because you know where the shoe pinches. That is why you cannot do it. So far as General Administration is concerned, it is enough if I say that this grease money, this speed money and all these kinds of things cannot be avoided. You must see this at the time of taking levy. At every stage it is impossible to control because it is as though you are trying to cover the entire canopy of the sky. That is the position. For that it requires a stout heart and unless and until you take stern action to put it down, democracy in this country is in peril; it is at the cross-roads. As regards General Administration, the less said the better.

Coming to Ministers' tours, that is one thing that annoys me very much. I want the Hon'ble Chief Minister to direct everyone of his colleagues to sent tour notes every months to him to show what place he has toured, where he had gone, what was the purpose of the tour and what was the object that was achieved. That was the practice during the period when I was a Minister. We used to send tour notes every month to the Chief Minister. Now what happens is that the tour bills come to four or five times more than the salary and that is why the revised estimates do not bear any relationship with the budget figures. The tours of the Ministers are so nauseating that even people in the villages laugh at them. After they leave Yeswanthpur, they unfurl the flag and then start. When they go there, you will be seeing if it is an evening between 4 and 6 P.M. not less than half a dozen Ministers going in National High way No. 4. I am not exaggerating. I have myself seen quite a large number of these aimless and meaningless tours going on. I know that the public are also responsible for this. The other day Mr. Rachaiah with righteous indignation said that the public also feel that if a Minister comes something big is there. The Chief Minister must be able to resist this and he must be able to put a break on many of these things and try to save some money to the State. I know that when some

of these Ministers pass not even the Tahsildar, not even the Revenue Inspector is able to attend to his official duties and they are all in attendance on these Ministers. I have heard from many of the officers saying that they have official work in the T.Bs. and they cannot do any work in their offices because 3 or 4 days in advance the T.Bs. are reserved for the visit of the Ministers. These tours have become such a nauseating affair that it is high time that these tours are controlled. I can understand the Chief Minister touring as the head of the administration and perhaps some other Ministers also have got to tour, but what is the meaning of this retinue of 29 Ministers going from place to place? I cannot understand that.

Then I have got to say something about my friends, the police. So far as police are concerned, I can tell you they are by and large innately good, but they have been corrupted beyond measure in many cases. Come to my District—Chitradurga District -which is the political barometer. Now what is happening there? There are certain police officers who are residents of that place who have been posted there and they have been posted with instructions not to be transferred within such and such a period. With the havoc that is done and the kind of penalising that has been going on, people are already frustrated; people are flabbergasted and they really do not know what they have got to do. In this connection I wanted to bring to your notice what the Madras Government has done. In Madras the Tamil Nadu Congress Committee has complained against the D.M.K. Government. It was reported on 18th August 1967 and again repeated on 3rd February 1969. The Tamil Nadu Congress who are now in the Opposition in Tamil Nadu exactly in the same position as we are in Mysore State has made this complaint. "Lack of clear policy is stated to have made the police ineffective and citizens have now to look to themselves for safety. The Government had failed to take action against law-breakers and any action taken has been done with an eye on party interest; the impression gaining among the industrial and farm workers that might is right has led to the ghastly kilavenmam arson incident". The Tamil Nadu Congress ruled that State for 20 years when the Opposition were complaining against the police. Now I would like to tell the Leader of the House that his turn to complain like this may not be far off. All that you do now will boomerang and recoil on you. I know of many atrocities committed, but I have not cared to complain so far. There are several police officers, Sub-Inspectors and Inspectors who are kept at a particular place specially with a view to see that the political opponents and their supporters are curbed. The other day Sri Sivanadaswamy, M.L.C. and the Municipal President of Davangere gave a complaint to the Chief Minister about the unauthorised activites of a Sub-Inspector. The Chief Minister already knows it in his heart of hearts, but these things will never be rectified. I have been making frantic appeals saying: "For heaven's sake, remove these people from there; if they are there people will have to take the law into their own

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

hands as complained by the Tamil Nadu Congress Committee. If it is the decision that people of the same place are to be kept there and they are to be made use of as an engine of oppression, then people will revolt against it". I have got several instances. I will give you one instance. There is the case of a single house of a Brahmin in a village in Harihar Taluk. That gentleman had the audacity not to vote for the Congress in the Taluka Board Election because he was attached to somebody else. Now they wanted to harass him and they foisted a case on him saying that he stole the image of the diety of a temple. Further they have cut all the trees in his land and he had to go to a court of law and the matter is resting there. Now when such is the position, where is safety for anybody? How can minorities live peacefully unless they pay obeisance and salam to the Congress people? This has come to a pitch where it is impossible to tolerate it any longer. I know of several false cases launched against unfortunate people because they are not liked by the Congress bosses. False cases of the most heinous type are launched against them.

Now I want to ask the Chief Minister, does he want rule of law or not? If his objective is that there must be rule of law and not the rule of the jungle, I would most earnestly appeal to him to pay personal attention to these things and to send his Inspector General of Police and see what is happening in Chitaldurg District these things must be happening everywhere, but in Chitaldurg District they are in the midst of fire and I have been hearing all sorts of things with the result that sometimes, I feel, are we living in a democratic State or not? When such is the position I personally feel the police officers have been corrupted beyond measure and they have been posted in particular places only—to dance to the particular tune of the local Congress bosses. I know that the D.S.P. of Chitaldurg was not posted there by the I.G.P. He was not consulted in this particular posting. This particular D.S.P. was posted there because he has to dance to their tunes. I might tell them that the people are prepared to face the challenge, but I would appeal to him to set things right before things get out of control, before people begin to muster strong, before people begin to organise for self-protection, before people begin to take what is necessary for their self-defence and the defence of their property and person as is envisaged under the Indian Penal Code. Before that it is the duty of the Chief Minister as the representative of the people of Mysore to give protection to the people even if they are worst felons in law. I have had cases of open murders having taken place and when it is reported to the Chief Minister he writes: "I have got the matter enquired into and the report is that these allegations are false". Because the police people there are the handmaids of the local Congress and they have to dance to their tune. When that is the position I do not know how we can get justice in this State and how we can lead a peaceful life.

6-00 P.M.

I know of one case. Here, the complainant is the Syndicate Bank of Bangalore, Gandhinagar Branch. They gave a complaint on 5th March 1967 complaining that they were swindled to the tune of some lakhs of ruppes. Upto this day, no chargesheet is placed. We all know that in a criminal case delay is dangerous. Even a little delay of a few hours and days is bound to destroy the effect of investigation. I would like to know from the Chief Minister whether they have issued any instructions for giving a 'B' report or what is it they have done ? I raised it many times. Due to political pressures this is not brought to the light of the public gaze at all. When such is the situation, where is any safety for anybody in this country ? They have been swindled to the tune of some lakhs of rupees, they have given a complaint and the Government is simply keeping quiet. Are we to presume that we have no rule of law in this country ? We expected that after the present Government came into force they could hold the scales even and see that justice was meted out. The Chief Minister may mean well—even now I am prepared to concede that point—but, he is utterly helpless, and he cannot move in the matter. Perhaps, he is not a free agent himself, because we know in the case of a Sub-Inspector of Davangere when he was about to be transferred, pat came, S.O.S. from delhi, 'don't transfer him'. I would most earnestly request this Government to shed this complex of persecution of those whom they do not like. That is not the way to administer. The more you persecute, the greater will be the spee l of revolt. Therefore, this is the last appeal I am making. As I told you, you are our custodian. So far as how general administration is run, I am passing on all those papers to you, hundreds of them. Now, I will cease to enthuse myself, because in one case after six months of my writing a letter, I got a blue-type card saying : 'what is the name of the man, the matter is under investigation, the matter is being looked into'. That is not the thing we expect. We owe a duty to our constituencies and people. We feel that we should do something good to then. I cannot entirely blame the Ministers. The officers themselves are perhaps helpless. I shall be failing in my duty if I do not mention here one thing, because we should recognise merit wherever it is there. I spoke on the phone to the Director of Agriculture that a poor man was about to lose crop worth Rs. 30,000 to Rs. 40,000 on account of some pest. He was good enough to send his staff within 12 hours and attended to it, and the poor man was saved from the loss. I mention it as a noble example. That is how I want all officers to act, and I want all officers, specially at the top level, the Heads of Departments, the Secretaries to Government to ginger up the entire administration and see that justice is given to the people.

Sir, one word more and I am about to complete. So far as the scheduled castes are concerned, I personally feel they are the most down-trodden, they are the moot people, voiceless and defenceless. If they

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

had any voice, I am sure they would have revolted, but I am glad upto this day they have not revolted. Therefore, I make a special plea at their instance, because we move with them and we share their sorrow. I personally feel that immdiate steps should be taken by this Government to rectify this wrong, which is there from a long time. It is said that at Devdrug and Ramdurg Police Station one Sub-Inspector was transferred, but due to political pressure his transfer has been cancelled. Such things have become too common now-a-days.

ಶ್ರೀ ನದಾಶಿವಪ್ಪ ಪಾಟೀಲ್ (ದೇವದುರ್ಗ).—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಲಿಂಗಸೂಗೂರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ರಾಮದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಹಾವಳಿ ಬಹಳವಾಗಿದೆ, ಅವರ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಜನರನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆವು. ಅವರನ್ನು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ರಾಮದುರ್ಗ ಏರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಚೆಂದ್ರಕಾಂತ ಅವರ ತೊಂದರೆ ತುಂಬ ಆಗಿದೆ. ಆ ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಸಹಿತ ಆಗಿಲ್ಲ.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, one last word about police administration and I would like to close. I was about to mention that so far as the police are concerned it is better they themselves realise that the Congressmen are running out. They should not think that the Congress is going to rule for Eternity and that they have the canopy of their protection. I know, some of them, left to themselves can do good. But, they are helpless. The I.A.S. and I.P.S. officers can be free from these things. Therefore, I would like to tell them also, let them not fall a pray to such things, let them not obey if they feel that the instructions given are not correct; they must have the courage of their conviction and then say that they cannot do it. I think, I have taken much more time. I personally feel that it is very essential that administration has to be purified if democracy is to be saved for this country.

With these few words, I strongly oppose these Demands.

† ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂಡಿಸಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಈಗಾಗಲೆ ಮಾತನಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅನೇಕ ವಿಷಯುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿರುವುದು ಲಂಚದ ಹಾವಳಿ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ವಾಗಿ ಅದು ಬೆಳೆದಿರುವ ವಿಚಾರ. ಲಂಚದ ಹಾವಳಿಯ ಮಾತು ನಾವೇನೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಕೇಳುವು ದಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯೊಳಗಡೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗಡೆ, ಹೋಟಲುಗಳಲ್ಲಿ, ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡು ವಾಗ ಮತ್ತಿತರ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಲಂಚದ ಹಾವಳಿಯು ವಿಚಾರ, ಅವರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಕೂಡ ಇದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ವಿಟಮಿನ್ 'ಎಂ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ವಿಟಮಿನ್ನುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಈ ವಿಟಮಿನ್ ಕೊಡುವುವಾದರೆ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೆ, ಹಣಕ್ಕೆ 'ವಿಟಮಿನ್ ಎಂ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ನವರು ಇದೇ ಸಭೆಯುಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಲಂಚದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದರು; ಇದು ಹೊಸದೇನೂ ಅಲ್ಲ, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತದ ಕಾಲದಿಂದ ಇವೆ, ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಕಡೆ ಲಂಚದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿವೆ, ಅಂದರೆ ಅನೇಕ ಯುಗಗಳಿಂದಲೂ ಇವೆ, ಆದುದರಿಂದ ಈಗಲೂ ಇದೆ, ಇದು ನಡೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಬಹುದು ಎಂಬ ಒಂದು ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರು.

ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುವಾಗ ಯಾವರೀತಿ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ? ಈಗ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಬೇಕು. ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಇದರ ಹಾವಳಿ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿತ್ತು, ಈಗ ಯಾವ ರೀತಿಯಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಕೆ. ಡೇ ಅವರು ಒಂದು ಸಾರಿ ಕೇಂದ್ರ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಸರಕಾರಿ ಕೇಸಿಗಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಕಮಾರ ಕೃಪಾದಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವರು ಹಿಂದೆ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಒಂದು ಸಲ ಬಂದು ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಏನು ಮನಗಂಡಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರು. ಸ್ವರಾಜ್ಯ ನಮಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಗುಡ್ಸ್ ಫರ್ಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಹಾಗೆ ವಿಜೆಂಟಾಗಿ ಬಂದಹಾಗೂ, ಯಾವುದೋ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಹಾಗೆ ಬಂದಹಾಗೂ, ನಮ್ಮ ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಇರಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚೀಫ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಸಾಮಾನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ, ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಒಂದು ಸರ್ಟಿನ್ ಪರ್ಸೆಂಟೇಜ್ ಅವರಮೇಲೆ ಎಂಜಿನಿಯರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೂ, ಆಗ ಆ ಎಂಜಿನಿಯರು ನಾವು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಮಿಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ನಾವು ಮಾಡುವುದು ಸರಕಾರದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದುದು, ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅಂದರೆ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಲಂಚದ ಹಾವಳಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಹಾಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹಿಂದೆ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ, ಈಗ ಆಡಳಿತ ನಡಿಲವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳಿದರು. ಇದರ ಅರ್ಥ ಲಂಚ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಇತ್ತು, ಈಗಲೂ ಇದೆ, ಮುಂದೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ, ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದಾದರೆ ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಲಂಚದ ಹಾವಳಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳದೆ ವಿಧಿಯಲ್ಲ. ಮೊನ್ನೆ ನಾನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ, ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹರಿಜನ ರೈತನಿಗೆ ಸಾಗುವಳಿ ಚೀಟಿ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಗುವಳಿ ಚೀಟಿ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸರ್ವೇಯರು ಜಮೀನು ಅಳತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ 25 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲ, ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಹೀಗೆಯೇ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಯಿತು, ವ್ಯವಹಾರ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದಿರುವುದು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಜಾತ್ರೆಯಾಯಿತು, ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಜೂಜಾಟದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಬ್-ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರು ಅದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹಿಡಿದ, ಅವನಲ್ಲಿ 850 ರೂಪಾಯೋ ಏನೋ ಇತ್ತು, ಅದನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆತನಮೇಲೆ ಕೇಸು ಹಾಕಿದ. ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಮೇಲೆ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತಾನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು 350 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಜರುಮಾಡಿದ. ಖೈದಿ ಪೋಲೀಸು ಅಧಿಕಾರಿ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಮುನ್ಸಿಫರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ. ಆದರೆ ಮುಜುವಾತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಯಾರು ಕೋರ್ಟಿನ ಮುಂದೆ ಹಾಜರು ಪಡಿಸಿದರೋ ಅವನನ್ನು ಬಹಳ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹೆದರಿಸಿ ಖೈದಿ ಹೇಳುವುದು ನಿಜವೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅವನು ಹೆದರಿ ಇದ್ದದ್ದು ಇದ್ದಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ. ಇದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಯಾವರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ ? ಅದಿರಲಿ ಇಂಥ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನಾವು ವೀಲಿಂದಮೇಲೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಏಕೆ ಜನರು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಇಂಥ ಕಡೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಏಕೆ ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ ? ಇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮೊದಲು ಯಾರೇ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಆರೋಪ ಮಾಡಿದರೂ ಲಂಚ ಕೇಳಿದನೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಹೇಳಿದವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಒಂದು ಸರಕಾರಿ ಆರ್ಡರುಮಾಡಿ ಲಂಚ ಯಾರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವರೋ ಅವರಿಗೂ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವರಿಗೂ ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರಕಾರ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದರೋ ಏನೋ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜನರು ತಾವು ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಮಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲೋ ಏನೋ ಯಾರೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಜಾಂಶ ಎಷ್ಟಿದೆಯೋ ಏನೋ. ಜನರು ಮುಂದೆ ಬರುವಿರುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದೇ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣ ಏನೆಂದರೆ ಲಂಚ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಕೆಲಸ

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್)

ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ, ದೂರು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಬೇಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಉತ್ತಮವೆಂಬ ಮನೋಭಾವನೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ.

ಯಾವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದುರ್ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆಯೋ ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದೇ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದಾದರೆ ಅದು ನಿಜವಾದ ವಿಚಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ವಿಚಾರ ನಿಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಬಂದ ಹಾಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಲಂಚದ ಮಾತು ಬಹಳ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಮದ್ದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದೇವೆ ಕೂಡಲೇ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದಾಗಲಿ ನಾನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದಿದೆ ಇದು ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಅಂತಲೂ ಅಲ್ಲ. ಇದು ದಿನೇ ದಿನೇ 20 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆಡಳಿತ ನಡಿಲವಾದ ಹಾಗೆ, ವಿಪರೀತ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದು, ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಟ್ರೋಲ್, ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಇಂಥಾದ್ದೆಲ್ಲ ಯಾವಾಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಹಿಡಿತ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾ ಇರುವುದೂ ಲಂಚದ ಹಾವಳಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ಲರತಕ್ಕ ಮನೋಭಾವ, ಅವರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅಜ್ಞಾನ, ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಲೆಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದೂ ಕೂಡ ಇದಕ್ಕೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳ ಓಡಾಟ ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ, ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇದೂ ಕೂಡ ಲಂಚ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಇಷ್ಟು ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾನಾ ಮುಖವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಬೇಗ ಬೇಗ ವಿಷಯಗಳು ತೀರ್ಮಾನವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಇದರ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾದೀತು. ಲಂಚಗುಳಿತನ ಕಡಿಮೆಯಾದೀತು ಎಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರು ಹಂತದಲೂ ಆಡಳಿತ ಕ್ರಮ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್‌ರವರು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೆಸ್ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಏನೆಂದರೆ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ಲೆವರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾಗದಗಳು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಬೇಕು, ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂದು. ಕೆಲವು ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿವೆ, ಕೆಲವುಟ್ಟಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವ್ವಾರೆ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿನ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿಂದ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಕೇವಲ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ಹಂತ ಅಷ್ಟರಿಂದ ಸಾಲುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಡ್ ಆಫ್ ದಿ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟ, ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾಗದಗಳ ಓಡಾಟ, ತೀರ್ಮಾನ ಬೇಗ ಬೇಗ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ತಮಗೆ ಹೊರಿಸಿರತಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಅರಿವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅವರು ಹೊರುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ—ಪಾಸ್ಟಿಂಗ್ ದಿ ರೆಸ್‌ಪಾನ್ಸಿಬಲಿಟಿ—ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ, ಹೀಗೆ ಕಾಗದಗಳ ಓಡಾಟ ನಡೆದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿ ತನ್ನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಾನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಾರಣ ಇವೆ. ಒಂದು ಕಾರಣ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಏನು ಎಂಬುದರ ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನ ಅವನಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಅವನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೇ ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಅವನು ಆತನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು, ಮ್ಯಾನ್ಯುಯಲ್‌ಗಳನ್ನು ಓದಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಇದನ್ನು ಅನೇಕ

ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ತನಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದು ಆತನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವನು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಏನು ಕಾನೂನು ರೀತ್ಯ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತಾನು ಹೊರುವುದರಿಂದ ತನಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದು ಏಕೆ ಅಂತ ಅದನ್ನು ಮೇಲ್ಪಟ್ಟದವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸೋಣ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತುಹಾಕತಕ್ಕ ಒಂದು ಮನೋಭಾವ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇರುವುದೂ ಕೂಡ ಈ ಕಾಗದಗಳು ಎಲ್ಲೇ ವಿಧಾನವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ ಎಂದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗುವಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತ ಇದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಎಕರೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಮಲ್ದಾರರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಇದ್ದರೆ ಅದೂ ಕೂಡ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೇ ಅರ್ಜಿ ಬರುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಕಾನೂನು ಇರಲಿ, ಬಿಡಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ತನಗೆ 4-2-5 ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಅಮಲ್ದಾರರಿಗೆ ಅಥವಾ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೆ ಇರುವ ಒಂದು ಕಾನೂನಿನ ಪರಿಮಿತಿಗೆ ಅದು ಒಳಪಡದಿದ್ದರೆ, ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಮೇಲಿನವರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರ ಮುಖೇನ ಅಥವಾ ತಾವು ಓಟು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಜನ ಇರುತ್ತಾರೆಯಲ್ಲಾ— ಸ್ಥಳೀಯ ಮುಖಂಡರು ಅವರನ್ನು ಕರೆಮುಕೊಂಡು ಬಂದಾದರೂ ಈ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಡ ಹೇರಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ತಾಂಡವಾಡುತ್ತಾ ಇದೆ. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ವಿಚಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಪ್ರಮೋಷನ್ ವಿಚಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ಮಕ್ಕಳು ಖಾಯಿಲೆ ಇವ್ವಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು, ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲು ಸದಸ್ಯರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕ ವಿಪರೀತವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದೂ ಒಂದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು. ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಇವತ್ತು ನೋಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರ ತಲೆಯು ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ, ಯಾವ ಒಂದು ಕಾನೂನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರೇ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾವರೆ ಯಾರೂ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ವಿಸಿಟ್ ಮಾಡಬೇ, ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಅಂತ ತೋರಿಸಿಕೊಡದೇ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರು ಇಷ್ಟು ಬಂದಹಾಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಆಯಾ ಹಂತದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಹೆಡ್ ಆಫ್ ದಿ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದು ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬಹುದು.

6-30 P.M.

ಮತ್ತೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಮಾತ ಮಾಡತಕ್ಕ ಹರಿಹರ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೈವೇನಲ್ಲಿದೆ. ಹರಿಹರವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನಮಗೆ ಕಜ್ಜಿರತಕ್ಕ ಹರಿಹರದ ಒಳಿ ಇತರತಕ್ಕ ಸೇತುವೆಯಮೇಲೆ ಹಾದು ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು ಅದು ಒಂಡೇದಾರಿ. ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವುವೇಳೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಅಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹಾದುಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರಿಂದ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪ್ರವಾಸದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಆಗಿದೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಹೋದರೆ ಇವರೇಕೆ ಹೀಗೆ ತಕರಾರು ಮಾಡಬೇಕು? ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾದಾಗ ಹೀಗೆ ಸಂಚಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಕಾಣಲೇ ಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಈ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದಷ್ಟೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರವಾಸ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗೆ ಅವರು ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಾರದು ಅಂದರೆ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಏನು? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್)

ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಆದರೆ ಇವರ ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಟಿ.ಎ. ಮತ್ತು ಡಿ.ಎ. ಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಲಾರೆ. ನಾವು ಈಗ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಯುಗ, ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೀಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಬಾರದೆಂದರೆ ಹಣವೇನಾದರೂ ಉಳಿಯುತ್ತದೆಯೇ ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಈ ದಿವಸ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡುಗಳಿಗೂ—ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಗಳಿಗೂ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲೇಬೇಕು. ಅದರಿಂದಲೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಕೋ-ಆಪರೇಟೀವ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ಗಳಿಗೂ ನಾವು ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲೇಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೂ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಚುನಾವಣೆಗಳೊಂದನ್ನೂ ನಡೆಸ ಬಾರದೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ? ಆದ್ದರಿಂದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಹೋದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ವಾದ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಆಡಳಿತವು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕೈದು ಜನ ಕೌನ್ಸಿಲರು ಗಳು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಆ ಪದ್ಧತಿಯ ಆಡಳಿತವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಡೆಮಾಕ್ರೆಸಿ. ಈ ಡೆಮಾಕ್ರೆಸೀಲ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಐದು ಜನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಂತ್ರಿಗಳಿರುವುದು ಬೇಡ ಎಂದರೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ! ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕೇವಲ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆಯೋ ಅಲ್ಲ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸೇತರ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಯನ್ನು ಜಾಸ್ತಿಮಾಡಿರತಕ್ಕ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಈ ದಿವಸ ಯಾವ ಒಂದು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲೂ 5—6 ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.....

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ಅರಕೇರಿ.—ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಡಿ.ಎಂ.ಕೆ. ಆಡಳಿತದಲ್ಲೋ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅದೇನೋ ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದರ ಕೀರ್ತಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೂ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅಷ್ಟೇ ಜನರನ್ನು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಚಕ್ರವರ್ತಿ ರಾಜ ಗೋಪಾಲಾಚಾರಿಯವರಿದ್ದಾಗ, ಕಾಮರಾಜರು ಇದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ಭಕ್ತವತ್ಸಲಂರವರಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಆಗಲೂ ಇಷ್ಟೇ ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿದ್ದರು. ಆ ಕಾಲದಿಂದ ಅಂಥ ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬದಲಾದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಜಾತಿಗಳಿವೆ, ನಾನಾ ಪಂಗಡಗಳಿವೆ, ನಾನಾ ಪಕ್ಷಗಳಿವೆ. ನಾನಾ ಭಾಷೆಯ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೊಡ್ಡಮೇಟಿ ಯವರು ಇದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಕಾಣೆ, ಅವರು ಒಂದಾವರ್ತಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರು ಲಂಗಾಯತ ಕೋಮಿನಲ್ಲಿ 2,000 ಒಳಪಂಗಡಗಳಿವೆ ಎಂದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಕೋಮಿನಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಪಂಗಡಗಳಿವೆ. ಮುತ್ತೈದಲ್ಲ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಒಳಪಂಗಡಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಒಳಪಂಗಡದಲ್ಲೂ ಒಳಪಂಗಡಗಳಿವೆಯಂತೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಗೊಂದಲಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಭಾಷೆಯ ಗೊಂದಲ ಬೇರೆ. ಆದರ ಜೊತೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆ ಜಿಲ್ಲೆಗೂ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಬೇರೆ. ಈ ದಿವಸ ಈ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಕೈಲಿರತಕ್ಕ ಆಡಳಿತ ತಪ್ಪಿ ಏನಾದರೂ ಬೇರೆ ಪಕ್ಷಗಳ ಕೈಗೆ ಹೋದರೆ ಆಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೇಯ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಈ ಹಿಂದೆ ಇದೇ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಲ್ಲದ್ದರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಹಾಗೂ ಭಿನ್ನವಿಭಿನ್ನವಾದ ಸಮಾಜ ಪದ್ಧತಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವಾಗ ಇವುಗಳ ಪ್ರಭಾವ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಇರಬಾರದು ಎಂದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವೇ ! ಡಿ.ಎಂ.ಕೆ. ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ದಿವಸ 8—10 ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೆ ? ನಾನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Sri Devaraj Urs has unnecessarily brought in my name. Let him state one instance where Channabasappa has been afraid of calling a cat a cat.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಮಾನ್ಯ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಯಾವಾಗ್ಲೂ ನಾಯನ್ನು ನಾಯಿ ಅಂತಲೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ; ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಬೆಕ್ಕೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ; ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ಗುದ್ದಲಿಯೆಂದೇ ಅವರು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದರೇ ಅವರೂ ಹಿಂದೆ ಇಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ಅದನ್ನು ಅವರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ನಾನು ಎಂದೂ ಅಂಜತಕ್ಕವನಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅವರು ಎಂಥಾ ರಾಜಕಾರಣಿಯೇ ಆಗಲಿ ಅವರು ರಾಜಕೀಯ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಲೇಬೇಕು. ಇಂಥ ಒಂದು ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದಹಾಗೆ ದೂರ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ—ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಬಂದರೂ ಅಷ್ಟೇ. ಹಾಗೊಂದು ವೇಳೆ ಅವರೇನಾದರೂ ಇಲ್ಲ 8—10 ಜನರ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅವರ ಆಯಸ್ಸು ಖಂಡಿತ ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ರಚಿಸತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ಕೊಂಚ ಕಾಲ ಬದುಕಿ ಬಾಳಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಸಾಕಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಲೇಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇರಲೇ ಬೇಕು. ಆದರೆ ನಾನು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸೇರುವ ಒಂದು ಇಚ್ಛೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ವಾದಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಯಾರೂ ದಯವಿಟ್ಟು ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಆದರೆ ಅಜೇಕೋ ಈಗಿರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಏನಕೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ ಎನ್ನುವಂತೆ 29 ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇವರಾದರೂ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು? ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಣ ದುರ್ವಿನಿಯೋಗ ಆಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ದೂಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆಮಾಡುವುದೇನೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸದನದ ಸದಸ್ಯರು ಅವರು ಯಾವ ಪಾರ್ಟಿಯವರೇ ಆಗಿರಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಗೋಸ್ಕರವೋ ಅಥವಾ ಒಂದು ಶಾರಾ ವ್ಯಾರಂಭೋತ್ಸವಕ್ಕೋ ಕರೆದರೆ.....

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಕರೆಸಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಬಾಜಾಭಜಂತ್ರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ನಂಜೇಗೌಡರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಆ ಅದೃಷ್ಟ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಕಾರಾವಕಾಶಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎರ್ನಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇವರು ಜಗಳ ಮಾಡಿದರೆ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ನಾನು ಕರೆಯದೇನೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಇವರು ಕರೆಯದೇ ಇದ್ದರೆ, ಬೇರೆ ಜನ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕರೆಯತಕ್ಕ ರೂಢಿ, ಅಭ್ಯಾಸ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಎಷ್ಟೋ ಇದೆ. ಈ ಸಭೆ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ, ರಜಾ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವುದರೊಳಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾನೇ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸದಸ್ಯರೂ ಕೂಡ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರವಾಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸಮಾಡುವುದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರವಾಸ ಹೋದಾಗ ಒಂದು ಅಸ್ತಿಭಾರಶಿಲೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದು, ಅಥವಾ ಒಂದು ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀರ್.—ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಟೂರ್ ಮಾಡಿದರೆ ಏನೂ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಹಿಂದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರೊಡನೆ ಅಡ್ಡಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೂ 3—3 ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೋಗಿ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೇ!

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್ (ತುಮಕೂರು).—ಒಂದೇ ಫಂಕ್ಷನ್ನಿಗೆ 4 ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಗುಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಒಂದು ಫಂಕ್ಷನ್ನಿಗೆ ಅಟೆಂಡ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಚೀಫ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್, ಕೊಆಪರೇಷನ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್, ಸಿರ್ಕಾವರ್ಮ್ಸ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್, ಇನ್ನೂ ಒಬ್ಬರು—ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಜನರು ಒಂದೊಂದು ಫಂಕ್ಷನ್ನಿಗೆ ಹೋದರೆ, ನಿಜವಾಗಿ ಈ ದೇಶ ಉಳಿಯುತ್ತದೆಯೇ ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ನಷ್ಟ, ಎಷ್ಟು ಕಾಲಹರಣ? ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಲ್ಲಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—4—4 ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದೇ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂಬ ಕನ್‌ವೆನ್‌ಷನ್ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯುರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ರಾಚಯ್ಯನವರನ್ನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಕರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಸಹ ಹಾಗೆಯೇ ಕರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮೂರು—ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಾವೂ, ನೀವೂ ಸಹ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು, ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಹಾಗೆ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಪ್ರವಾಸಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು, ನಮ್ಮ ಆತ್ಮತೃಪ್ತಿಗಾದರೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರವಾಸ ಹೋದಮೇಲೆ 300—400 ಮೈಲಿಗಳ ದೂರ ಹೋಗಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಫಂಕ್ಷನ್‌ಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವೆಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬರುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರಲಿ, ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಅಥವಾ ಸ್ಟೇಟ್ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಆಗಿರಲಿ, ಅವರು ಪ್ರವಾಸ ಹೋದಾಗ ತಮಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂಥ ಇರಾಖೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಕುಳಿತು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಆಡಳಿತ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ ಒಂದುವೇಳೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಏನೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ, ಅವರು ಟೂರ್ ನೋಟ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬೆಳಸಬೇಕು, ಹಾಗಾದರೆ ನಾವು ಪ್ರವಾಸಮಾಡುವುದು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಪ್ರವಾಸಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವವರು ಪ್ರವಾಸ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಬೇಕು, ಆಡಳಿತ ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಇವತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಲಂಚಗಳಿತನ ಆಗುತ್ತಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುವಾಗ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು.

ಮತ್ತೊಂದು ವಿಚಾರ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡುವ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ ಕಮಿಷನ್ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಮೇಲೆ ಕ್ರಮತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಡಿಗ್ರೇಡ್, ವಜಾ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದರೆ ಯಾವರೀತಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹತೋಟಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ತಹಸೀಲ್ದಾರ್‌ರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಲೋಪದೋಷಗಳಿದ್ದರೆ ಅವರ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯದೆ ಹೋದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತನಿಖೆಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರೆವಿನ್ಯೂ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್‌ಮೇಲೆ ಗುಮಾಸ್ತರಮೇಲೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ನಡೆದರೂ, ಕಂದಾಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಸೂಲಾಗಿದ್ದರೂ ಅಮಲ್ದಾರರಿಗೆ ಶಾಬಾಸ್‌ಗಿರಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಇರಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಕೆಲಸಮಾಡಿರಲಿ, ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೇ ಬಹುಮಾನ, ಸಂಭಾವನೆ ಕೊಟ್ಟುಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಂದ ಒಂದುವೇಳೆ ಕೆಲಸ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗುಮಾಸ್ತರನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿ, ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಹಾಗೆಯೇಬಿಟ್ಟರೆ ಇದರಿಂದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ಸಿಗುತ್ತದೆಯೇ ! ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆದು ಬಂದಿರುವ ದೃಶ್ಯಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇವೆ. 29 ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ನಮ್ಮ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಅದಕ್ಷತೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರನ್ನು, ಎಜುಕೇಷನ್ನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಡಿ. ಇ. ಓ. ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನನ್ನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾನಾ ಇರಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಹಾಗೆ ಅನೇಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡುವುದಲ್ಲ. ಆಲ್ಲಿಯ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೀವು ಏಕೆ ನಿಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗಿರತಕ್ಕಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ವೆಂದು ಅತನನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಮೇಲಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಕೇಳ ಬೇಕು. ನಮ್ಮನೆ ಗುಮಾಸ್ತನನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಆದಕ್ಕೆತದಲ್ಲ ಒಂದು ಹತೋಟಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಕೆಲಸ ವಾಗುವ ಹಾಗೆ ನೋಡಬೇಕು. ಅತನಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಬಡ್ತಿ ಕೊಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸ ಬೇಕು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಬೋರ್ಡ್ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದೇ ರೀತಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಬೋರ್ಡ್ ಎಂದು ಮಾಡಿ ಆದಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಆಫೀಸರ್ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಡಿ, ಬಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕೂಡ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಬೋರ್ಡ್ ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು, ಪ್ರತಿ ಇರಾಖೆಯವರೂ ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಪುಸ್ತಕ ತಯಾರುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಒಂದು ಪ್ಲಾನ್ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ಲಾನನ್ನು ತೆಗದುಕೊಂಡರೆ, ನಮಗೆ ಸುಮಾರು ಒಂದೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ 50 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರಕಾರ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ 20 ಜಿಲ್ಲೆಗೂ 1000 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಪ್ಲಾನ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸಲಹೆ ಏನೆಂದರೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ದುಡ್ಡು ಕೊಡಿ, ಪ್ಲಾನ್ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಬದಲು, ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಬೋರ್ಡ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಂಥಿಂಥಹ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಇಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಕೊಡು ವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ, ಆದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪ್ಲಾನನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ ಕಳಿಸತಕ್ಕುದು ಒಳ್ಳೆ ಯದು. ಅಲ್ಲದೆ, ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಪಾರ್ಲಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯರು ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿ 50-60 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯ ಒಂದು ಪ್ಲಾನ್ ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಾಗ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ಇದೆಯೇ ? ಬೇಕಾದ ದುಡ್ಡನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತೀರಾ ? ಇದನ್ನು ಒಂದನ್ನೂ ಗಮನಿಸದೆ ನೀವು ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಮಾಡಿ ಎಂದರೆ, ಅದು ನಿರರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಳಿಸಬೇಕು. ಕೆಲವು ಇರಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಹೋದಾಗ ತಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಬಂದಿದೆ, ಎಷ್ಟು ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಏನೋ; ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೋದ ಕಡೆ, ನಿಮಗೆ ಅದು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಇದು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಒಂದು ಕೆರೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ರಸ್ತೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕುದು ನವಾಬರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಡೆಯುತಕ್ಕ ವಿಷ್ಯವಾನ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾದವರು ತನಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದಾಗೆ ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾವು ಹಣವನ್ನು ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡುವಾಗ ಅದನ್ನು ತಾರತಮ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡಬಾರದು. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟು, ಅದು ಕೊಡಿ, ಇದುಕೊಡಿ, ರಸ್ತೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair]

ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಇದೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್ ಇವೆ, ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇವೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಬೋರ್ಡ್ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ, ಅನೇಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ತಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹತೋಟಿ ಇಲ್ಲ, ಅವರಿಂದ ಕೆಲಸ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಒಂದು ಸಂದರ್ಭ ದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ; ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾಗದ ಗಳನ್ನು ಬೇಗ ಬೇಗ ಏಕೆ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ, ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರು ಯಾರು? ಎಂದು ಕೇಳಿ ದಾಗ, ಅವರು ಹೇಳಿದರು—"ನಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ನೌಕರರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ, ಈ ನಾನ್ ಗೆಜೆಟೆಡ್ ಸ್ಟಾಫ್, ಸೆಕ್ಷನ್ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡ್ಸ್ ಕೆಲವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವರು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು ಯಾವ ಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ. ಈಗ ಇರತಕ್ಕಂತಹ ಕಾನೂನುಗಳು, ಸಿ. ಸಿ. ಎ. ರೂಲ್ಸ್‌ಗಳು, ಸ್ಟಾಂಡಿಂಗ್ ಆರ್ಡರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಶನ್ ಎಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಕೈಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್)

ಹೇಳಿದರು. ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ, ಕೂಡ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ನೌಕರರನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಹಳ ಫ್ರಿಕ್ವೆಂಟ್ ಆಗಿ ಕೋರ್ಟ್ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಆರ್ಟಿಕಲ್ 311-310. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ನೌಕರರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 311ರಲ್ಲಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು, ಯಾವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 311ರ ಪ್ರಕಾರ ಏನೂ ಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದ ಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾವು ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ ಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದರಲ್ಲಿ ಏನು ಸರ್ಕಾರ ಹತೋಟಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ, ಅದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವು ದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಇವತ್ತು 10 ಜನ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸವನ್ನು 25 ಜನರು ಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಅದು ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಒಬ್ಬ ಗುಮಾನ್ತ ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮ ಇದೆ. ಕನಿಷ್ಟ 8 ಕಾಗದಗಳನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ, 8 ಕಾಗದಗಳನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂತುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಕನಿಷ್ಟ ಅಂದರೆ, ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡ ಬಾರದು ಎಂದು ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. 311ನೇ ಆರ್ಟಿಕಲ್ಲನ್ನು ನಾನು ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ರಿಚ್ಚೈರ್ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಅಥವಾ ವೇರ್‌ಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾದರೆ, 311ರಲ್ಲಿ ಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಕಾನೂನನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸರಿಯಾದ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

7-00 P.M.

ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವರ್ಗಾವರ್ಗಿ ವಿಚಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂದಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಕಾದ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಯೇ ಇಡತಕ್ಕುದು, ಅತನ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೇ ದೂರುಗಳು ಇದ್ದರೂ ವರ್ಗ ಮಾಡದೆ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರಿಂದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂಥಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗ ದವರನ್ನು ವರ್ಗ ಮಾಡಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಬೇಡವೇ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಗಮನ ಕೊಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ವರ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ, ಅವರ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಅವರ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಗಮನ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ರಾಜ ಕಾರಣಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗಬೇಕಾ ದಂಥ ಸಂದರ್ಭ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪೊದಲನಿಂದ ಅವರು ಏನೊಂದು ದರ್ಪವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅದೇ ದರ್ಪ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲೂ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ನಮಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬಂದಮೇಲೆ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಬಿಜಿನೆಸ್‌ಮನ್ ಮತ್ತು Beaurocrets ಈ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳು ದ್ವಂದ್ವವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. The beaurocrat has ultimately succeeded in establishing himself ರಾಜಕಾರಣಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಿಂದ ಸಹಾಯ ಆಗಲೇಬೇಕು. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಹಾಯ ರಾಜಕಾರಣಿಗೆ ಅವರಿಂದ ಆಗಬೇಕು. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಹಾಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತ ವರ್ಗ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗ ಎನ್ನುವುದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾದ ವಿಷಯ. ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಅಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕು. ಚುನಾವಣೆಯ ಭಯ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗದವರ ಆಶ್ರಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಮೋಷನ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗದೇ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಹಾಕುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಈಗ ಹುಣಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ದುರ್ವ್ಯವಹಾರದ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ತಪ್ಪು ಕೆಲಸ ಮಾಡು

ತ್ತಾನೆ. ಅಂಥಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಜನತಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕು. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ತಮಗೆ ಯಾರೋ ಏನೋ ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕಂಥ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆದು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆ ರೀತಿಯಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಸೂಕ್ತ ಅಲ್ಲ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಕರಪ್‌ಷನ್ ವಿಚಾರ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕರಪ್‌ಷನ್ ಚಾರ್ಜಸ್ ಮಾಡಿದಾಗ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜಿ. ಬಿ. ಶಂಕರರಾಯರು ಒಂದು ಕಡೆ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಡೈರಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನೋಟ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಕರಪ್‌ಷನ್ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದರೆ, ಕರಪ್ಷನ್ ಎಂದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಲೀ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಲೀ ಬರೀ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರ ಕರಪ್‌ಷನ್ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದಲ್ಲ. ಕರಪ್‌ಷನ್ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಡಿಕ್ಷನರಿಯ ಪ್ರಕಾರ Decomposition, moral deterioration, use of corrupt Practices, bribery etc. ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೈರಾನ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಕರಪ್‌ಷನ್ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಕೇವಲ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಂದ ದುಡ್ಡು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಕರಪ್‌ಷನ್ ಅಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಕೆಲವು ನಡವಳಿಕೆಗಳೂ ಕರಪ್‌ಷನ್ ಆಗುತ್ತವೆ. Moral turpitude, ಎಂದರೆ, ಈಗ ನಾವು ಯಾವುದು ಧರ್ಮ, ನೀತಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆಯೋ ಆ ನೀತಿಗೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಡವಳಿಕೆಗಳೂ ಕರಪ್‌ಷನ್ ಆಗುತ್ತವೆ.

ಹಿಂದಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದ ಸಚಿವರು ಮತ್ತು ಇತರರ ಆಸ್ತಿ ವಿವರ ಪಡೆಯಲು ಮಾಡಿದಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನ ಏನಾಯಿತು ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಕೇಳಿದರು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ, ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಚಾರ್ಜಸ್ ಬಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಜೆನ್ಸ್ ಬೇಕು. ಈ ವಾದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲ ಎರ್ನಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಇದಕ್ಕಾಗಿ 'ಲೋಕಪಾಲ' 'ಲೋಕ ಅಯುಕ್ತ'ರನ್ನು ನೇಮಿಸುವಂತಹ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಂತಹ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಅಂದಮೇಲೆ ಜಂಟಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಆಗ ನಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಅದು ಬೇಡ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದದ್ದರಿಂದ ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಆಯಿತು. ಈಗ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಯಾರು ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಲೀ, ಮಂತ್ರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಲೀ ಏನಾದರೂ ಅವರ ನಡೆವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಚಾರ್ಜಸ್ ಇದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ಕರಪ್‌ಷನ್ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಲೇಸು. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಕರಪ್‌ಷನ್ ಇದ್ದರೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿಬಿಡಿ, ನಾನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅದು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗ ಅಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಬಂದಾಗ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನೂ ಅಂತಹದ್ದು ನಡೆದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಾವು ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿದಿವಸ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಬದರಾವಣೆಗಳು ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ವಿಕ್ರದೃಷ್ಟಿ ಯಾರ ಮೇಲಾದರೂ ಹರಿದರೆ ಕರಪ್‌ಷನ್ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಬೇಕಾದರೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಕ್ರಮ ಸರಿಯಾದುದು ಅಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕರಪ್‌ಷನ್ ಇದ್ದರೆ ತನಿಖೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ ಕಮಿಷನ್‌ಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ 'ಲೋಕಪಾಲ' ಅಥವಾ 'ಲೋಕಆಯುಕ್ತ' ಗಳಂತಹ ಒಂದು ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇವಲ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರಾಗಲೀ, ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯನದನ್ಯರಾಗಲೀ ಚಾರ್ಜಸ್ ಮಾಡಿದರೆ ಬೆಲೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯ ಚಾರ್ಜಸ್ ಮಾಡಿದರೆ ಬೆಲೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್)

ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರ ಬಗ್ಗೆ ಚಾರ್ಜಸ್ ಇದ್ದಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೂ ಕೂಡ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕು. ಅದು ಪ್ರಜಾ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಲಕ್ಷಣ. ಆದಕಾರಣ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಇನ್ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ನನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The discussion on the demands will continue tomorrow.

Now we shall take up the Half-an-hour discussion raised by Sri K. H. Patil on matters arising out of answers given on 27th February 1969, to the Starred Question No. 495 regarding redeemable shares and loan of co-operative institutions.

Half-an-Hour Discussion arising out of Replies to Question No. 495 *re* : Redeemable Shares and Loan of Co-operative Societies.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ರೂರ್ 49ರ ಪ್ರಕಾರ 495ನೇ ಚುಕ್ಕೆ ಗುರುತಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಸಂತೋಷವಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ವ್ಯವಸವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ೨ ದಿವಸ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ಎರಡು ನಿಮಿಷದವರೆಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸಹಕಾರ ಸಚಿವರು ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ನಾನು ಈ ದಿವಸ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಕಾಲ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಏನೇ ಇರಲಿ, ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಯ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಷೇರು ಹಣವನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತ ಎಂದು ಈ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಅವತ್ತಿನದಿವಸ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೋ ಇಲ್ಲವೊ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಪಾರಂಗತನಾಗಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಗಿರುವ ಉತ್ತರವನ್ನು ಓದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದರೆ :

"ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವ ಷೇರು ಹಣ ಹಾಗೂ ಸಾಲಗಳನ್ನು ವಾಪಸು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವರೇ ..."

ಎಂಬುದಾಗಿ, ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದರೆ :

"ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈಕೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮವೇನು"

ಎಂಬುದಾಗಿ ; ಈ ರೀತಿ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು (ಅ) ಮತ್ತು (ಆ) ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ : "ಹೌದು ; ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಷೇರು ಹಣವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಂತೆಲ್ಲಾ ವಾಪಸು ಮಾಡಲಾಗುವುದು" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಣವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವವರು ಯಾರು ? ವಾಪಸ್ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು ? ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಲ್ಲ, ವಾಪಸ್ ಮಾಡುವವರು ಸೊಸೈಟಿಯವರು. ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ಮಾನ್ಯ ಸಹಕಾರ ಸಚಿವರು ಅನೇಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಿವಸ ಇದ್ದವರು ; ಒಳ್ಳೆಯ ಧುರೀಣರು ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ಅನುಭವ ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಮೂರ್ಖನಾಗಿದ್ದೇನೆ, ನನ್ನ ದಾರ್ಢ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಇರಬಹುದು ಎಂಬುದು ತೋರುತ್ತದೆ ; ಯಾವ ರೀತಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದರ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವ ಷೇರು ಹಣ ಹಾಗೂ ಸಾಲಗಳನ್ನು ವಾಪಸು ಮಾಡುವ ಬಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವ ರೀತಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿಯ ಹಾರಿಕೆಯ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕಿನ